Rúa Poza Cabalo, s/n
36212 VIGO (Pontevedra)
T: 986 246 399 · F: 986 138 075
esad.galicia@edu.xunta.es
www.esadgalicia.com

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	
MATERIA	
DISCIPLINA	Iniciación á Dirección de Actores/Actrices
TITULACIÓN	Título Superior en Arte dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	
CURSO	4º
CRÉDITOS ECTS	3
CARÁCTER	Optativa
DEPARTAMENTO	Dirección escénica e dramaturxia
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Daniel González Salgado
DOCENTES	**Nome e apelidos**: Daniel González Salgado **Horario titorías**: http://www.esadgalicia.com/glg/profesorado.php?id=2&tit=Titorías **Despacho**: Departamento de Dirección escénica e dramaturxia **Contacto**: danisalgado@edu.xunta.gal
DESCRICIÓN	Aplicación de técnicas dos sistemas de interpretación na dirección actoral. Análise e concepción da situación e do personaxe. Interacción actoral no espazo e no tempo co resto de linguaxes escénicas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Non se requiren.
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego.

2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE GRAO	
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T6	Realizar autocrítica cara o propio desempeño profesional e interpersoal.
T7	Utilizar as habilidades comunicativas e a crítica construtiva no traballo en equipo.
T9	Integrarse adecuadamente en equipos interdisciplinarios e en contextos culturais diversos.
T10	Liderar e xestionar grupos de traballo.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X2	Comprender psicoloxicamente e empatizar para entender e sentir as vidas, situacións e personalidades alleas, utilizando de maneira eficaz as súas capacidades de imaxinación, intuición, intelixencia emocional e pensamento creativo para a solución de problemas; desenvolvendo a súa capacidade para pensar e traballar con flexibilidade, adaptándose ás demais persoas e ás circunstancias cambiantes do traballo, así como a conciencia e o uso saudable do propio corpo e o equilibrio necesario para responder aos requisitos psicolóxicos asociados ao espectáculo.
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.
X4	Comunicar, mostrando capacidade suficiente de negociación e organización do traballo en grupo, a integración en contextos culturais diversos e o uso das novas tecnoloxías.
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco,

Rúa Poza Cabalo, s/n
36212 VIGO (Pontevedra)
T: 986 246 399 · F: 986 138 075
esad.galicia@edu.xunta.es
www.esadgalicia.com

	tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.
X6	Desenvolver unha metodoloxía de traballo, estudo e investigación encamiñada á autoformación na propia disciplina, procurando ámbitos axeitados para a formación continuada e para adaptarse a diversas situacións, especialmente ás derivadas da evolución da súa profesión.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE	
ED2	Proxectar a composición do espectáculo, utilizando todos os coñecementos estéticos e técnicos necesarios sobre as diferentes linguaxes e códigos que participan na representación.
ED3	Planificar e conducir o proceso xeral de creación do espectáculo, aplicando a metodoloxía de traballo pertinente.
ED6	Estudar o feito escénico a partir de diferentes métodos e coñecer aspectos básicos na investigación escénica.

3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA	**COMPETENCIAS VINCULADAS**
1. Coñecer diferentes escolas e sistemas da dirección de intérpretes	Todas
2. Aplicar técnicas dos sistemas de interpretación na dirección actoral.	Todas
3. Analizar dun xeito práctico os conceptos de situación e personaxe.	Todas
4. Dirixir diversas modalidades de interacción das intérpretes co resto de linguaxes escénicas.	Todas
5. Acompañar o proceso de fixación de partituras actorais.	Todas
6. Experimentar o traballo da dirección sobre si mesma, observando, analizando e adaptando a conduta propia.	Todas
7. Experimentar o proceso completo da dirección dunha peza, desde a súa planificación até a súa estrea.	Todas

4. CONTIDOS

TEMAS	**SUBTEMAS**	**SESIÓNS**
1. Mapa da dirección actoral	1.1 A dirección escénica. Evolución histórica 1.2 A dirección actoral no marco da dirección escénica 1.3 Etapas do traballo de dirección actoral 1.3.1 A dirección actoral antes dos ensaios 1.3.2 Traballo nos ensaios 1.3.2.1 Fase inicial 1.3.2.2 Fase media 1.3.2.3 Fase final 1.3.3 Traballo posterior á estrea	5
2. Escolas e sistemas na dirección actoral	2.1 Referentes na dirección actoral teatral 2.2 Referentes na dirección actoral audiovisual	5
3. A relación dirección-elenco	3.1 A dirección de equipos de traballo 3.2 Roles da dirección 3.2.1 Liderado 3.2.2 Didáctica 3.2.3 Retroalimentación 3.2.4 Influencia	5
4. O traballo da dirección sobre si mesma	4.1 Observación da conduta propia 4.2 Aprendizaxe de pautas eficaces 4.3 A educación da mirada 4.3.1 Parámetros de análise da conduta humana 4.3.2 Tipoloxías no traballo actoral	5

Rúa Poza Cabalo, s/n
36212 VIGO (Pontevedra)
T: 986 246 399 · F: 986 138 075
esad.galicia@edu.xunta.es
www.esadgalicia.com

5. Procesos e procedementos de dirección durante os ensaios	5.1 Dirixir o proceso vs dirixir as persoas 5.2 Metodoloxías de dirección para formas escénicas diversas 5.3 Necesidades actorais 5.4 A comunicación nos ensaios	5
TOTAL SESIÓNS		**45**

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE

Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introdutorias	5		5
Exposición maxistral			
Exposición práctico-teórica	10		10
Práctica individual			
Práctica colectiva	30	20	50
Obradoiro			
Seminarios			
Actividades complementarias	5		5
Outros			
Titorías individuais	5		5
Titorías de grupo	5		5
Actividades de avaliación. Probas			
Actividades de avaliación. Presentacións / mostras	5	5	10
Actividades de avaliación. Revisión			
TOTAL	65	25	90
PORCENTAXE	72,2 %	27,8 %	

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE

Actividades	Descrición
Análise teórico-práctica de procedementos de dirección actoral	Exercicios específicos de liderado, didáctica, retroalimentación e influencia. Análise da conduta da dirección en exercicios breves de creación escénica.
Traballos de base e planificación de ensaios	Análise práctica das pautas de traballo que realiza a dirección á hora de preparar a fase de ensaios. Elaboración escrita dun proxecto de posta en escena.
Dirección dunha composición escénica	Estudo práctico dos aspectos comunicativos, interactivos e procesuais que se mobilizan durante a fase de montaxe dun espectáculo. Condución do proceso completo de ensaio dunha composición escénica.

7. ATENCIÓN PERSONALIZADA

Titorías individuais	Para garantir o entendemento da materia.

8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN

8. 1 Avaliación ordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Análise teórico-práctica de procedementos de dirección actoral	Todas	40 %
Prácticas de dirección actoral I: Traballo de base e planificación de ensaios	Todas	20 %
Prácticas de dirección actoral II: Dirección dunha composición	Todas	40%

Rúa Poza Cabalo, s/n
36212 VIGO (Pontevedra)
T: 986 246 399 · F: 986 138 075
esad.galicia@edu.xunta.es
www.esadgalicia.com

escénica		
8.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	**Competencias avaliadas**	**Ponderación**
Análise teórico-práctica de procedementos de dirección actoral	Todas	40 %
Prácticas de dirección actoral I: Traballo de base e planificación de ensaios	Todas	20 %
Prácticas de dirección actoral II: Dirección dunha composición escénica	Todas	40%
8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria		
Ferramenta / actividade	**Competencias avaliadas**	**Ponderación**
Análise teórico-práctica de procedementos de dirección actoral	Todas	40 %
Prácticas de dirección actoral I: Traballo de base e planificación de ensaios	Todas	20 %
Prácticas de dirección actoral II: Dirección dunha composición escénica	Todas	40%

9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS

Referencias básicas

Bogart, A. & Landau, T. (2009). *The Viewpoints book: a practical guide to viewpoints and composition.* New York: Theatre Communications Group.

Melendres, J. (2000). *La dirección de los actores. Diccionario mínimo.* Madrid: Publicaciones de la ADE.

Salgado, D. (2017). *A dirección actoral como disciplina académica. Aspectos científicos, empíricos e curriculares da formación en dirección escénica na ESADG (2005-2016).* [Tese doutoral non publicada] Vigo: Universidade de Vigo.

Weston, J. (2004). *La dirección de actores.* Oroso, A Coruña: Fluir.

Referencias complementarias

Bogart, A. (2007). *Los puntos de vista escénicos.* Madrid: Fundamentos.

Knébel, Maria Osipovna (1999). *El último Stanislavski.* Madrid: Fundamentos.

Climenhaga, R. (2012). *The Pina Bausch sourcebook: the making of Tanztheater.* London: Routledge.

10. OBSERVACIÓNS / RECOMENDACIÓNS

A falta de asistencia a clase de máis do 10% do horario lectivo desta materia suporá a perda da avaliación continua. Todo atraso na hora de entrada na aula será contabilizado tamén como falta de asistencia.

Xa que **a lingua na que se desenvolverán maioritariamente todas as actividades da materia será a lingua galega**, o alumnado con dificultades na mesma deberá recorrer ás titorías para que o docente lle indique as pautas a seguir de cara ao axeitado aproveitamento do curso.

Rúa Poza Cabalo, s/n
36212 VIGO (Pontevedra)
T: 986 246 399 · F: 986 138 075
esad.galicia@edu.xunta.es
www.esadgalicia.com

Cada alumna/o deberá conseguir pola súa conta a **colaboración de intérpretes** para realizar durante o curso (e no exame, no caso de terse que facer) as prácticas desta materia.

Para a **asistencia a titorías débese falar previamente co profesorado, co fin de pactar o día e a hora do encontro**. Tamén se pode concertar a titoría enviando unha petición por correo electrónico. Será respondida tamén por correo electrónico, indicándose o día e a hora da titoría.

O alumnado que se presente aos **exames das convocatorias ordinaria ou extraordinaria** deberá **contactar previamente co profesorado** que imparte a materia, co fin de poder organizar a sesión debidamente.

Para a superación da materia, o alumnado deberá ter **aprobadas todas e cada unha das ferramentas de avaliación** arriba indicadas.

Para máis información respecto ao calendario do curso, datas de exames ou horarios de clase:
https://esadgalicia.com/curso-escolar/

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID-19, a ESAD de Galicia establecerá unha planificación extraordinaria que se ACTIVARÁ NO MOMENTO EN QUE A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA O DETERMINE, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito áxil e eficaz, ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da presente programación docente. No suposto de que se produza unha emerxencia, a presente programación non sufrirá máis modificación que a derivada da necesidade de articular unha avaliación non presencial, para o que se establecerán as adaptacións necesarias nas actividades e ferramentas de avaliación, en relación coas competencias que se indican e coa ponderación que se sinala. Así, no caso de se recorrer á semipresencialidade ou á teledocencia, adaptaranse os contidos á nova situación, recorrendo a ferramentas pedagóxicas que non permitan a perda da dimensión práctica da materia. Polo que atinxe á vertente teórica da disciplina, estableceranse as canles precisas para que o avance de contidos non sufra demora. Así pois, **para a avaliación non presencial de toda a disciplina,** as ferramentas e actividades de avaliación serían as que seguen:

ACTIVIDADES	**COMPETENCIAS**	**PONDERACIÓN**
Presentación didáctica (en vídeo ou audio) de ferramentas comunicativas da dirección	Todas	40%
Prácticas de dirección actoral I: Dossier do traballo de base e da planificación de ensaios	Todas	20%
Prácticas de dirección actoral II: Presentación dunha peza curta non dramática autodirixida	Todas	40%

No caso de que o tránsito se produza iniciado xa o curso escolar, o profesorado combinará a avaliación do traballo presencial do alumnado coa avaliación do traballo non presencial, determinando as ferramentas

AS ANTERIORES MEDIDAS PODERÁN SER OBXECTO DE MODIFICACIÓN EN FUNCIÓN DAS DIRECTRICES OU

Rúa Poza Cabalo, s/n
36212 VIGO (Pontevedra)
T: 986 246 399 · F: 986 138 075
esad.galicia@edu.xunta.es
www.esadgalicia.com

INSTRUCIÓNS QUE POIDA FACER PÚBLICAS A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA, QUE SE COMUNICARÁN EN TEMPO E FORMA AO ALUMNADO POLAS CANLES HABITUAIS (PÁXINA WEB E CORREO ELECTRÓNICO).